

[View this email in your browser](#)

Jaargang 5, nr. 11, november 2019

Lees je liever in pdf? [Naar de nieuwsbrief](#)

Kaamera wint prijs

Kaamera Nereda® Gum was gisteravond de grote winnaar van de toonaangevende Aquatech Innovation Awards 2019. [Waterschap Rijn en IJssel](#), en binnenkort ook Vallei en Veluwe, winnen deze nieuwe biobased grondstof uit slib van rioolwaterzuiveringen.

De prijzen zijn bedoeld om innovaties en technologieën van wereldklasse te erkennen die grote impact zullen hebben op de wereldwijde watermarkt.

Begin oktober werd in Zutphen de eerste grote Kaamera extractie installatie officieel geopend en in het voorjaar van 2020 opent de tweede installatie in Epe. De introductie van Kaamera biedt een enorme stap voorwaarts voor de terugwinning van grondstoffen en de circulaire economie. Het gebruik van Kaamera als duurzame biopolymeer vermindert de hoeveelheid fossiele grondstoffen en de eerste generatie

biomassa die nodig is. Bovendien vermindert de Kaamera-productie het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen bij de afvalwaterzuivering.

Foto: Een trotse Water Natuurlijk-heimraad Antoinet van Helvoirt met de prijs voor de nieuwe grondstof Kaamera. Bron: waterschap Rijn en IJssel

Blauwe Omgevingsvisie genomineerd

De Blauwe Omgevingsvisie van Waterschap Vallei en Veluwe is [genomineerd voor de Aandeslag-trofee 2019](#).

Waterschap Vallei en Veluwe heeft als eerste in Nederland een Blauwe Omgevingsvisie opgesteld.

Met deze [BOVI2050](#) zet Waterschap Vallei en Veluwe op nieuwe wijze koers naar een duurzame en waterinclusieve leefomgeving. Het waterschap is, in tegenstelling tot rijk, provincie en gemeenten, niet verplicht een omgevingsvisie op te stellen. Toch heeft het waterschap het gedaan omdat zij het belangrijk vindt om een stip op de horizon te zetten voor het werkgebied en daarbij aan te sluiten bij en input te geven voor de omgevingsvisies van de partners.

De jury prijst het waterschap op de onderdelen: bijzondere aanpak, samenwerking en maatschappelijke opgave. “De Omgevingsthema’s die centraal stonden in het participatietraject waren: waardevolle leefomgeving, klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. Thema’s waarin water zeker een rol speelt, maar die breder zijn.

Waterschap Vallei en Veluwe heeft door water te verbinden aan deze opgaven en een brede dialoog te organiseren, bijgedragen aan het besef onder partners van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid én van het belang van een integrale, gebiedsspecifieke aanpak van deze thema’s.”

Er waren dit jaar 29 inzendingen voor de trofee. Hiervan zijn er 5 inspirerende projecten genomineerd, en de BOVI2050 is er daar één van. Komende twee weken worden de andere 4 nominaties bekend gemaakt. Op 18 november reikt minister Ollongren de Aandeslag-trofee 2019 uit op de bestuurdersbijeenkomst als onderdeel van het praktijkfestival in Amersfoort.

Uitbreiding voor een natte natuurparel

Hoe lastig kan het zijn voor Water Natuurlijk in het Algemeen Bestuur van een waterschap?

Stemmen vóór een uitbreiding van een natuurgebied, om dieren te helpen die met uitsterven worden bedreigd. En het kost het waterschap op 800 interne uren na niets, want de Europese Unie betaalt het project. Waterschap Rivierenland ging akkoord met het project Andelsch Broek Pompveld. Dit unieke natuurgebied is een Europees beschermd Natura2000-gebied en bovendien een 'Natte Natuurparel' in Noord-Brabant. Dat komt omdat in dit natuurgebied de grote modderkruiper huist. Het dier heeft de status 'kritisch', wat betekent dat er te weinig natuur is om voor deze soort een voortbestaan te garanderen.

De grote modderkruiper wordt ook wel de weeraal genoemd. Boeren vingen het dier en stopten het in een weckfles die in het keukenraam werd gezet. Ging de weeraal flink bewegen, dan kwam er onweer. Dat vertelde boswachter Bart Pörtzgen, die het project leidt. "Ze verplaatsen zich maar 100 meter per jaar, maar zijn toch erg lastig te vangen."

Boswachter Bart (@BartBoswachter) schreef een paar twitterberichten dat hij geïnteresseerden had rondgeleid. Dat wilde ik ook wel, na alle stukken die ik er bij het waterschap over had gelezen.

Rijdend naar het afgesproken kruispunt passeren we een zestal kranen die met grote bakken de blauwe vette klei uit de bodem trekken. Als een orkest dat zich nog aan het inspelen is, bewegen de kranen onafhankelijk en in een eigen tempo. Desondanks was het overduidelijk dat ze hetzelfde doel hadden.

Boswachter Bart heeft zijn hele carrière aan dit natuurgebied gewijd; al vanaf dag 1 richtte hij zich op het geschikt maken en verbinden van de verschillende watergangen voor de grote modderkruiper. "Het verbinden is een vak apart. De grote modderkruiper kan niet samenleven met andere dieren, maar zijn leefgebied moet wel uitgebreid worden. Daarom moet er goed nagedacht worden welke watergangen op het gebied kunnen worden aangesloten."

Tijdens de wandeling vertelde Boswachter Bart niet alleen over de grote modderkruiper. Ook andere bedreigde diersoorten zullen hier weer gaan floreren. Op een aantal percelen bloeien bijna het hele jaar door bloemen om insecten een haven te bieden.

Een visvriendelijke vijzel om het water in het 'Pompveld' te krijgen, draagt daar ook aan bij. "Dat maakt de samenwerking tussen het waterschap en Brabants Landschap zo bijzonder. We dragen ieder bij vanuit onze eigen expertise tot het zo goed mogelijk realiseren van dit gebied. Dat een natuurinstantie en een waterschap op deze manier samenwerken is uniek, maar biedt een goede garantie voor de toekomst van het Andelsch Broek Pompveld. En daar mogen we best trots op zijn."

*Michiel Alexander de Raaf,
namens Water Natuurlijk lid van het Algemeen Bestuur van waterschap
Rivierenland*

Foto: Boswachter Bart Pörtzgen (links) en AB-lid Michiel Alexander de Raaf (rechts) in het Andelsch Broek Pompveld

**SAMEN
SCHOON
SCHIP
MAKEN**

Zonnepanelen op waterschapsterreinen

Waterschappen geven gas met de aanleg van zonnepanelen, blijkt uit persverklaringen en berichten in de media. Zonne-energie moet fors bijdragen aan de duurzame doelen van de waterschappen. In 2020 moet minstens 40 procent van het eigen energieverbruik duurzaam worden geproduceerd, voor 2025 geldt: energieneutraal. Waterschappen die nog geen actie hebben ondernomen zien de deadlines naderen, er worden miljoenen geïnvesteerd.

Waterschap Vallei en Veluwe heeft in Bennekom het eerste zonnepark op eigen terrein in gebruik genomen. Dit is het startsein voor het plaatsen van 22.237 zonnepanelen bij 13 zuiveringsinstallaties voor eind 2020, schrijft het waterschap.

In totaal gaat het om zo'n 7 hectare aan zonnepanelen, waarmee Vallei en Veluwe jaarlijks zo'n 5,8 mln kWh gaat opwekken. Dat is bijna 10 procent van het eigen energieverbruik, aldus het waterschap. De totale investering voor de realisatie van de zonneparken bedraagt 7,2 miljoen euro.

SAMEN SCHOO NSCHIP MAKEN

Tweede Kamer wil einde vuilstort in uiterwaarden

In heel Europa is het verboden, maar de Nederlandse wetgeving staat het storten van 'licht verontreinigde grond' in voormalige zandwinplassen toe. In zeker 60 Nederlandse natuurlussen waar zand gewonnen is, is de afgelopen tien jaar minstens 100 miljoen kubieke meter vervuilde grond en bagger gestort. Plastic, sloopmateriaal en accu's zaten in bagger die vrijkwam bij bodemsaneringen en bouwwerkzaamheden in binnen- en buitenland.

Staatssecretaris Stientje van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) liet eerder weten dat het op dit moment niet mogelijk is om te stoppen met het storten van bagger in natuurlussen in Nederland. "Een lopend project dat aan alle wettelijke eisen voldoet kan niet zonder reden door een bevoegd gezag worden stopgezet." Daarmee legt ze de [oproep van ecooloog Piet-Jan Westendorp in ZEMBLA](#) naast zich neer.

In de uitzending 'Gokken met bagger' zei ecooloog Westendorp: "Als er gesteld wordt dat verondiepen (ophogen van plassen met licht vervuilde grond en bagger, red.) per definitie goed is voor de natuur, dan durven wij nu al te stellen dat dat niet zo is." Westendorp doet in opdracht van het ministerie van IenW onderzoek naar verondieping. Hij adviseert de staatssecretaris in ZEMBLA om direct te stoppen met het storten van bagger in natuurlussen, totdat de resultaten van zijn onderzoek (in 2021) bekend zijn.

Gelukkig heeft de Tweede Kamer op 29 oktober tijdens het debat over de begroting van IenW in meerderheid ingestemd met een motie waarin de regering wordt gevraagd stappen te zetten ter aanscherping van wet- en regelgeving bij het lozen van vervuilde grond in plassen. Ook moet de regering in gesprek met provincies, waterschappen en gemeenten over het intensiveren van de handhaving. Water Natuurlijk hoopt dat het kabinet nu wel durft door te pakken.

SAMEN SCHOON SCHIP MAKEN

Giftig PFAS zet land op slot

Grondverzet in gemeenten en waterschappen loopt steeds vaker vast door de nieuwe regelgeving voor grondvervuiling door poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS), stoffen die ook in anti-aanbaklagen en in blusschuim voorkomen. Eerder dit jaar werden daarvoor strengere wettelijke normen van kracht.

Zoals een [vertegenwoordiger van de aannemerij het zei](#): ‘We zijn aan het dweilen met de kraan open. Aan het begin van de keten laten we het toe. Nog steeds mogen bedrijven PFAS produceren. Maar aan het eind van de keten mag de stof toch niet in het drinkwater terecht komen. De overheid moet consequenter zijn.’

De [Unie van Waterschappen signaleert](#) dat de manier waarop we met verontreinigingen in grond en bagger omgaan ons erg kwetsbaar maakt. Elke dag worden er nieuwe stoffen gevonden. Ook worden de meetmethoden waarmee stoffen in het milieu kunnen worden aangetoond steeds accurater. Daarom vinden de waterschappen dat we de fundamentele discussie moeten aangaan over hoe we met verontreinigingen in het milieu willen omgaan.

Water Natuurlijk vindt dat het nu hoog tijd is voor een serieuze aanpak van de bronnen van verontreiniging. Stoppen dus met lozen van gifstoffen in ons milieu.

Einde aan wateroverlast bij Bennikom

De Baron van Wassenaartunnel loopt niet meer zo vaak onder. In het recente verleden veranderde de weg door de tunnel nogal eens in een klein zwembad. Nu maatregelen zijn genomen om het regenwater af te vangen voordat het in de tunnel terecht komt, is daar minder vaak sprake van.

Het gaat om het tunneltje onder de A12 door, dat het Hoekelumse bos van het Gelders Landschap verbindt met de Oostbreukelderweg. Het wordt vaak gebruikt door wandelaars en fietsers, door ruiters, en ook

door automobilisten die naar de kleine parkeerplaats willen aan de boszijde, om hun hond uit te laten.

Helaas [liet het onderhoud toch nog iets te wensen over](#). Gelukkig is de gemeente onlangs begonnen om twee infiltratiegaten te graven in de wegberm. Voortaan hebben we dus weer droge voeten in de tunnel!

Foto: Elsa Loosjes

Naar een eerlijker belastingstelsel

Een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen blijkt een complexe zaak. Voor sommige partijen reden om de focus te beperken tot enkele eenvoudig door te voeren aanpassingen. Water Natuurlijk vindt dat een gemiste kans om het systeem van de waterschapsbelasting toekomstbestendig, eerlijker en uitlegbaar te maken. Daarom [houden we vast aan een integrale herziening van het stelsel](#), vanuit de beginselen 'de vervuiler, de kostenveroorzaker en degene die profijt heeft, betaalt'.

De economische prikkels om efficiënt om te gaan met 'te veel', 'te weinig' en 'te vervuild' water zouden in Nederland versterkt moeten worden om het bekostigingssysteem duurzaam en toekomst-bestendig te maken, stelt een OESO-rapport uit 2014. Waterschappen zouden een duidelijke relatie moeten kunnen leggen tussen profijt en betaling. Dat is voor de watersysteemheffing, het ene onderdeel van de waterschapsbelasting, in de huidige systematiek niet mogelijk.

Iets vergelijkbaars geldt ook voor het andere onderdeel: de zuiveringsheffing. Waterschappen hebben nu geen mogelijkheid om kosten door te berekenen aan de vervuiler, of om goed gedrag te belonen.

Water Natuurlijk wil daarom vasthouden aan de aanbevelingen uit het OESO-rapport en de opdracht die de minister op basis daarvan aan de waterschappen heeft gegeven. Door meer maatwerk en bestuurlijke vrijheid in het belastingstelsel in te bouwen, acht Water Natuurlijk het

mogelijk dat een stelsel komt waarmee alle waterschappen uit de voeten kunnen.

Speerpunten waterschap Vallei en Veluwe

Op 16 oktober heeft het Algemeen Bestuur de speerpunten voor de komende jaren gekozen. Uit een lange lijst met ruim 100 verschillende onderwerpen kozen we uiteindelijk vijf onderwerpen waar we als bestuur de komende jaren het verschil op willen maken:

- Circulaire economie
- Energietransitie
- Bodem en droogte
- Leefkwaliteit
- Waterbewustzijn

De oplettende nieuwsbrieflezer zal wellicht opmerken dat circulaire economie, energietransitie en bodem de vorige bestuursperiode ook al speerpunt waren. Er was brede overeenstemming in het Algemeen Bestuur dat deze onderwerpen niet in 4 jaar klaar kunnen zijn en dat ze ook deze periode extra aandacht nodig zullen hebben.

Wat de nieuwe speerpunten betreft; droogte zal niemand verbazen na de droge afgelopen twee jaar. Misschien zou je kunnen zeggen dat 'Bodem en droogte' samen de klimaatadaptatie van het buitengebied zijn. Hoe we Leefkwaliteit en Waterbewustzijn concreet gaan invullen, zal de komende tijd worden uitgewerkt.

De fractie Water Natuurlijk Vallei en Veluwe heeft geprobeerd Biodiversiteit en Water in de Stad hoog op de prioriteitenlijst te krijgen, maar die zijn er helaas net afgevallen. Wel zullen we ervoor zorgen dat deze onderwerpen in de andere speerpunten worden meegenomen. Verder zijn we blij met de gekozen punten; volgens ons bieden ze voldoende mogelijkheden om stappen te zetten richting de ambitie van ons verkiezingsprogramma.

Wordt vervolgd!

Astrid Meier

Word jij ambassadeur voor Natuurlijke Klimaatbuffers?

Wil jij zorgen dat de natuur niet verder onder druk komt te staan door klimaatverandering? Ambieer jij een invloedrijke plek bij gesprekken over onze toekomst? Meld je dan aan als vrijwilliger om Klimaatbuffer-ambassadeur te worden.

De coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers, een samenwerking tussen zo'n beetje alle Nederlandse natuurorganisaties, wil graag de aandacht vestigen op het gebruik van natuurlijke klimaatbuffers als aanvullende of alternatieve oplossing om Nederland op een natuurlijke manier veiliger, leefbaar en aantrekkelijk blijven. Waarbij de natuur meewerkt en het watersysteem robuuster wordt. Waarbij investeringen meer zekerheid geven op de lange termijn. Water vasthouden, water als koeler, natuur als CO2-opslag, natuur als buffer, natuur als alternatieve dijk. Dit is echt een aantrekkelijk perspectief.

Om deze natuurlijke klimaatbuffers onder de aandacht te brengen, zoeken we provinciale en regionale ambassadeurs. Heb je expertise op het gebied van water, natuur en lobby, en zou je die vrijwillig willen inzetten voor promotie van natuurlijke klimaatbuffers aan gesprekstafels in jouw regio of gemeente waar de klimaatdialogen worden gevoerd? [Meld je dan aan als vrijwilliger](#) om Klimaatbuffer-ambassadeur te worden.

Het gaat vooral om het landelijk gebied, maar ook in en om de stad hebben we veel aan natuurlijke oplossingen. Op 16 januari is er een landelijke bijeenkomst in Utrecht voor de nieuwe ambassadeurs.

Agenda

Nationaal Congres Bodemdaling

Het Platform Slappe Bodem presenteert onder meer het nieuwe uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar. [Meer info](#)

Groenekan, donderdag 21 november 2019

Inloopbijeenkomsten Rivierklimaatpark

De komende tien jaar verandert het gebied tussen Giesbeek en Arnhem in een aantrekkelijke en veilige

leefomgeving met de goed bevaarbare IJssel als betrouwbaar middelpunt.

Tijdens drie inloopbijeenkomsten op 25, 26 en 27 november 2019 wordt het conceptplan toegelicht. [Meer info](#)

25, 26 en 27 november

Water in de stad

Wat betekenen klimaatverandering, veranderende inzichten, nieuwe rollen en burgerparticipatie voor een passende inrichting? En voor een goed en verantwoord beheer en onderhoud? [Meer info](#)

Rotterdam, dinsdag 26 november 2019

Bestuurlijke conferentie: naar een gezamenlijke agenda van waterplanten

Er groeien steeds meer waterplanten in Nederland. Soms gaat het om inheemse soorten als fonteinkruid, maar ook invasieve exoten nemen toe. In de praktijk blijkt dat deze groei van waterplanten een vraagstuk is dat partijen verschillend beoordelen. De een ervaart de waterplantengroei als overlast ervaart, de ander ziet het het als een positieve ontwikkeling. [Meer info](#)

Lelystad, vrijdag 6 december 2019, 10.00-15.00u

Natuurlijk Water

Redactie: Rienk Kuiper	Contact: WaterNatuurlijkMN@gmail.com	Steun Water Natuurlijk Doe mee en word lid
Deze nieuwsbrief automatisch toegestuurd krijgen kan via deze link	Komt de nieuwsbrief in je spambox terecht? Neem dan ons mailadres WaterNatuurlijkMN@gmail.com op in je adressenlijst.	
Bijdragen voor deze nieuwsbrief (ook van niet-leden van Water Natuurlijk) zijn van harte welkom!		

Water Natuurlijk is een bijzondere waterschapspartij.

We hebben geen politieke kleur.

Wat ons bindt is passie voor natuur, landschap, erfgoed, milieu, en recreatie in en om het water.

Wij zijn een landelijke vereniging voor en door inwoners.

We zijn in 2008 opgericht door onder andere Natuurmonumenten, De 12 Landschappen, Sportvisserij

Nederland en de 12 provinciale natuur en milieufederaties, Vogelbescherming, IVN en bond

Heemschut. D66, Groen Links en enkele progressieve lokale politieke partijen steunen Water

Natuurlijk en doen daarom niet zelf mee aan de waterschapsverkiezingen.

U ontvangt deze mail als lid van Water Natuurlijk, omdat u actief bent in bovenstaande organisaties,
of omdat we eerder contact met u hebben gehad.

You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#)

